

sufix pre-romà diferent, tal com el del murc. *bardoma* 'llot' o el del també pre-romà *árgoma* (ast., santand., DCEC 1, 262, cf. encara *páramo*, *légamo*, *dolama*, emp. *Algema*, *créixems*, etc.). I potser valdrà la pena de retèner el fet que *carcoma* significa 'ronya que consumeix l'home' en el salmantí Lucas Fernández (ed. 1514, 1° Aii, 1^oa, i Dii, 1^oa).

En la vida d'aquest grup lexical, des de l'obscur punt de partida pre-romà fins als moderns *corcò/corcoma*, el *corgus* de Polèmius Sílvius seria només la primera emergència de quelcom que ja des d'abans estava fermentant. Polèmius no era hispànic i més aviat sembla aportar coses de plena França o dels Alps, però en el conjunt que ens ofereix es noten aportacions d'aire més pirinenc que alpi i altres de clarament mediterrànies: ni en un sentit positiu, doncs, ni en un de negatiu la presència, en el seu text, d'un mot emparentat amb el nostre, ni es presta a objeccions ni ens orienta en forma gaire guadora.

És pre-romà indoeuropeu o pre-indoeuropeu? Pocs indicis n'hi ha. Només la presència exclusiva en les tres llengües hispàniques ho seria feblement, i més aviat afavorint la segona alternativa, però la llum que ens ofereixen llengües no romàniques és débil i incerta. Podríem pensar, d'una banda, en un membre de l'arrel, bàsicament onomatopèico-expressiva que ha donat alguns noms d'animals a base de la idea de les remors que emeten: lit. *kuřkti*, *kurkiū*, letó *kūrket* 'cantar la granota' («quarren»), lit. *kirkū* 'cloquejar (la lloca)', *kriōkti*, *krōkti* 'roncar, grunyar',⁹ amb la qual és possible que s'aliï, al capdavant, el letó *kuřket* 'balmar-se, buidar-se per dins' («hohl werden»), i pruss. ant. *Curche*: suposariem que de la idea de la fressa del corc que rosega s'hauria passat a la corrosió o corcadura que va perforant. Doncs, potser un sorot. KURK- aplicat a l'insecte i a la corcadura de la fusta? Semànticament ens fortificaria el record dels *corcons* que *rohien les bigues* no deixant dormir Bernat Metge i el meu informant de Pinet (cites supra) i allegaríem el significat letó i prussà com a indicatiu que el trasllat al *corc* ja existí en el substrat sorotàptic.

Tampoc no podríem descartar del tot el verb lit. *apkurkoti* 'cobrir-se de molsa, de llim' (idea des de la qual fins a la de 'florir-se, cucar-se' no hi ha gran distància), que pertany a una arrel homònima: la de l'eslovè *krék* 'molsa d'aigua', 'llim de les basses', que amb lleus variants de sentit s'estén al pol. *krzek*, rus *krjak*, lit. *kurklė*, *kurkulai*, letó *kurkuļi*. ¿Qui sap si es tractaria d'un mot sorotàptic en què se sumessin i combinessin aquestes dues arrels?, car llurs significats són bastant complementaris. Veg. per a tot això Berneker, *Slav Et. Wb.*, 667, 613-4; Trautmann, *Balt-Slav. Wb.*, 145-6; Mühlenbach-Endzelin, *Lettsch-Dt. Wb.* II, 323; Pok., *IEW*, 568.29, 619.14; Walde-H. I, 314; Walde-P. I, 414 i 483.

Però d'altra banda sembla que els dialectes bascos conserven rastre de formes amb el mateix sentit del mot castellà i amb una terminació en *-m* com la d'aquest: a. nav. *kurrumi* «carcoma», bisc. *kardamu/ga* «carcoma», «gusano del tocino», «роїа», *gardama* 60

«hez de la leche» (Azkue): segons la fonètica basca no és segur però fóra legítim de suposar que *kurrumi* surt de **kurbumi* < **kurkumi*, i que *kardamu/gardama* remunten a un anterior **kargamu* (-*gama*); ara bé *gardama* «carcoma» s'ha mantingut, després de l'extinció de la llengua, en el castellà d'Alaba, Navarra i Biscaia (Baráibar, Arriaga), i l'enquesta de MCGu-tierrez el constata encara així a Bernedo (Alaba) i a Estella (Navarra). Res no ens tancarà doncs el pas a admetre que d'un primitiu ibero-basc d'una forma com KURKOM- vagi sortir d'una banda *corcon-* > *corcò* en català, d'altra banda *corcoma* en castellà i en fi n'irradiarien aqueixes diverses variants euskèriques.

DERIV.: *Corcada*. *Corcadís*, *-issa*. *Corcador*. *Corcadura* [1507, Busa, supra]. *Corcam*. *Corcament* [Llull]. *Corconar* (supra). *Corcum*.

Variante d'això pot ser el pall. *gurga*, bestiola que es menja el blat a punt de segar tallant la soca de l'espiga, Esterri de Cardós (i *burga* a Farrera, 1933-34); que es tracta d'*eruga* (*AlcM*) ho prohibeixen alhora fonètica i semàntica; en canvi podria haver-hi relació amb BRUCHUS (Bierzo *burgo*, G. Rey) però també ho dificulta la fonètica (potser compromís entre els dos). Però ¿no fóra més raonable atènyer-se a una variante de *corc*, més que més recordant-nos del *corgus* de Polèmius?

¹ B VI, 4.50-2; fora de l'ordre alfabètic, entre *curar* i *curiós*. O sigui que primer fou grafiat *curcat*, i després ho rectificaren en *corcat*, però no po pogueren canviar ja l'ordre alfabètic. — ² *AlcM* hi barreja la frase *anar de corcoll* o *caure de corcoll* que s'usa en català central per 'caure per terra' dit de la baldufa o, com a terme pintoresc, de les persones. Es tracta d'un encreuament de *anar* o *caure de capoll*, dit de la baldufa, amb el *corcò* 'neguit, consumpció' que veurem després; hi pot haver hagut també alguna influència de *corcar-se*, *escorcollar* (que ve més aviat de *esculcar* sense gaire relació amb CURCULLIO), etc. Ens les havem, doncs, simplement amb el *capoll* de la baldufa, d'origen ben conegut i sense cap relació amb res d'això. És purament imaginària l'acc. 'nuca, colodrillo' que hom ha suposat en la frase *caure de corcoll*. — ³ Vol dir el *DTol.*, primera cita que *AlcM* dona per a *corc*. En realitat ja apareix en OPou, el 1575: «cuc o corc del forment: curculio; cuc de la fusta: cossus». — ⁴ A penes mereix aquest nom Llorenç Riber, el flac imitador dels llatins, que *AlcM* cita. Trobant aquest *curculio* en les *Geòrgiques* de Virgili, el calca en la seva traducció per *corcoll*, que ha pescat en algun diccionari o glossari. Qui no sap que tota l'obra d'aqueix poeta no és més que una embafadora còpia dels poetes llatins, totalment mancada d'inspiració pròpia. Almenys com a testimoni de llengua, la seva obra no té mai saba mallorquina, i és sempre recusable, com a font d'informació lèxica o gramatical. — ⁵ Per desgràcia no deixà definicions sinó només classificà i enumerà, en un ordre coherent, els noms de la petita fauna terrestre i lacustre o marina que l'interessava, en el seu catàleg compost